

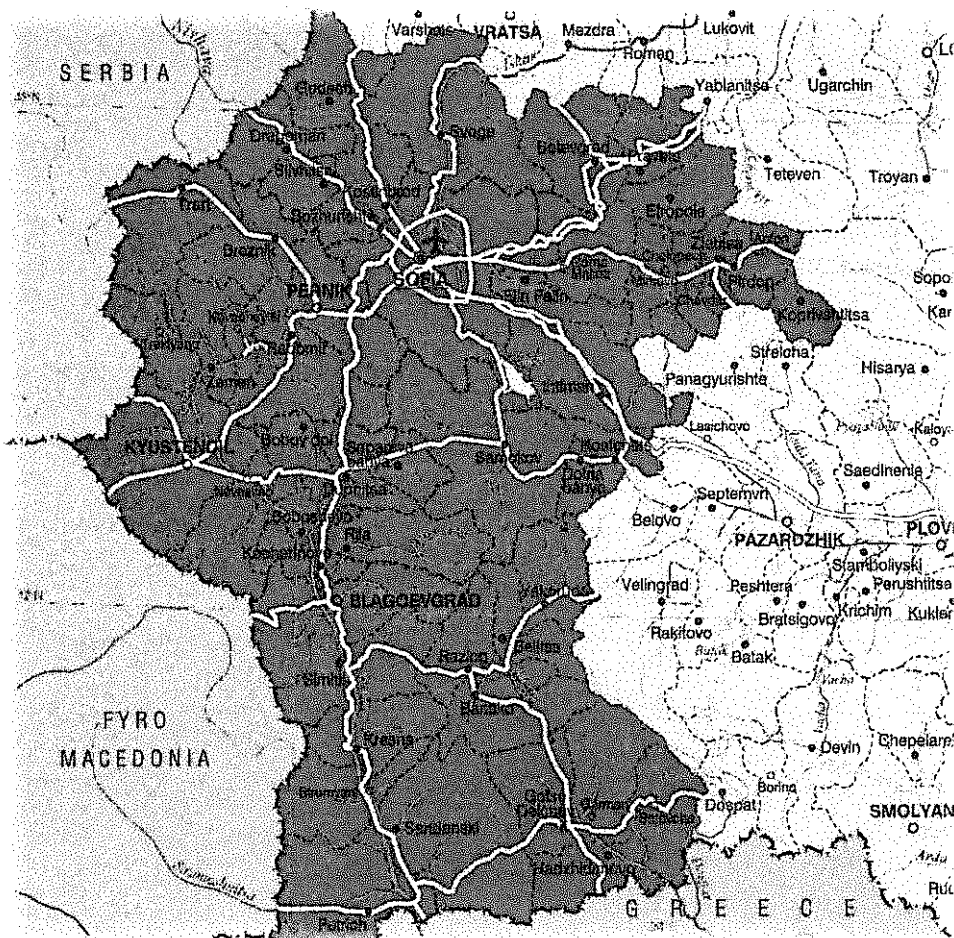
ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА

РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА

ЮГОЗАПАДЕН РАЙОН (2014–2020 г.)

ЗА 2017 ГОДИНА

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“

София, юни 2018 г.

Съдържание

Въведение.....	3
I. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.). Промени в социално–икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.	
1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.) и промени в социално–икономическите условия.....	5
2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.....	10
II. Постигнат напредък по изпълнение на целите и приоритетите на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.).	
1. Анализ на основните макроикономически индикатори.....	18
2. Анализ на индикаторите относно Стратегия „Европа 2020“.....	20
3. Анализ на глобалните екологични индикатори.....	22
4. Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападен район.....	25
III. Действия, предприети от Регионалния съвет за развитие на Югозападен район, с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнение на Регионалния план за развитие.....	44
IV. Заключение и предложения за подобряване резултати от наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020г.).....	50

Въведение

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.) се изготвя на основание чл. 86, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие, като обхваща една календарна година от периода на действие на Регионалния план за развитие на Югозападен район. Най-общо докладът съдържа информация за:

- ❖ Общите условия за изпълнение на Регионалния план за развитие и в частност промените в социално-икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.
- ❖ Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на Регионалния план за развитие въз основа на индикаторите за наблюдение.
- ❖ Действията, предприети от Регионалния съвет за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на Регионалния план за развитие относно мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Регионалния план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на Регионалния план за развитие; мерките за постигане на необходимото съответствие на Регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми; мерките за прилагане принципа на партньорство; резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година.
- ❖ Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Съгласно чл. 79 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие наблюдението на изпълнението на Регионалния план за развитие се извършва въз основа на данни на Националния статистически институт, както и данни от регионални и местни източници на информация. Органът за наблюдение на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.) е Регионалния съвет за развитие на Югозападен район, като в процеса на наблюдение съветът осигурява участие на органи на централната и местна власт, организации, физически и юридически лица, при стриктно спазване принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Съгласно чл. 86, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие докладът се внася за обсъждане и одобрение от Регионалния съвет за развитие в срок до 30 юни на всяка следваща календарна година. Наблюдението на Регионалния план за развитие се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на изпълнението му, както и за

подобряване на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие. Предмет на доклада е анализ на степента на изпълнение на целите и приоритетите на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.) съгласно определени физически и финансови индикатори, на организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление и на мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на плана през 2017 г. Годишният доклад осигурява информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на Регионалния план за развитие, а резултатите от наблюдението се отчитат при изпълнение на Националната стратегия за регионално развитие.

Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.) представя общата картина на социално–икономическите условия в района през 2017 г. на основание официални актуални данни от Националния статистически институт, като при липса на статистическа информация за 2017 г., анализът е направен на база данни за предходен период. При изготвяне на доклада е използвана актуална информация за постигнатия напредък от Оперативните програми, областни и общински администрации на територията на Югозападен район, Агенция за устойчиво енергийно развитие, Изпълнителна агенция по околна среда, както и данни от ИСУН 2020.

I. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.). Промени в социално–икономическите условия и политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.

1. Общи условия за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.) и промени в социално–икономическите условия.

Югозападен район е един от шестте района на планиране на Република България с площ 20 306 кв. км., като включва пет административни области – Благоевград, Кюстендил, Перник, Софийска и София респективно 52 общини. Географското положение на района е изключително благоприятно, като на запад граничи с Македония и Сърбия, на север – със Северозападен район, на изток – с Южен централен район, а на юг – с Гърция. Икономическото развитие на района се дължи основно на силната концентрация на финансови, материални и човешки ресурси особено на територията на столицата на Република България.

В съответствие с официалните актуални данни от Националния статистически институт за 2016 г. **Брутният вътрешен продукт** за Югозападен район е 45 103 млн. лв., като се наблюдава нарастване в сравнение с 2015 г. /42 430 млн. лв./ в размер на 6 %. Югозападен район продължава значително да надвишава приноса на всеки един от останалите райони в общия БВП на страната, като през 2016 г. формира 47,92 % от БВП на национално ниво. В обхвата на района най–голяма е стойността на БВП при Област София /столица/, а най–ниски са показателите при области Кюстендил и Перник.

Относно **Брутна добавена стойност** за Югозападен район, същата през 2016 г. е 38 916 млн. лв., като се наблюдава нарастване в сравнение с 2015 г. /36 669 млн. лв./ в размер на 6,1 %. Структурата на брутната добавена стойност в района се характеризира със силен превес на сектора на услугите и нисък дял на аграрния сектор.

Таблица № 1: Брутен вътрешен продукт и Брутна добавена стойност по икономически сектори и райони с данни за 2016 г.

Статистически райони/Области	БДС по икономически сектори			БДС, млн.лв.	БВП, млн.лв.	БВП на човек от населението, лв.
	Аграрен	Индустрия	Услуги			
Общо за страната	3 817	22 993	54 408	81 218	94 130	13 206
Северозападен район	711	1 759	2 902	5 371	6 225	8 014
Северен централен район	592	2 196	3 583	6 371	7 384	9 111

Североизточен район	621	2 526	5 491	8 638	10 011	10 629
Югоизточен район	552	4 893	5 079	10 524	12 197	11 623
Югозападен район	559	7 298	31 059	38 916	45 103	21 293
Благоевград	217	707	1 305	2 229	2 583	8 290
Кюстендил	91	266	444	801	928	7 440
Перник	46	241	454	741	859	6 895
София	142	1 543	999	2 684	3 111	13 203
София (столица)	62	4 542	27 857	32 461	37 622	28 465

Източник: Национален статистически институт

Съгласно актуалната статистическа информация към 2016 г. преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия на национално ниво са в размер на 23 508 864,90 хил. евро, като за Югозападен район същите са в размер на 14 238 769,40 хил. евро или 60,5 %. В сравнение с 2015 г. преките чуждестранни инвестиции се увеличават с 185 622,60 хил. евро, като се бележи ръст от 1,3%. В рамките на района най-ниска е стойността на инвестициите в Област Кюстендил, а най-висока – в Област София /столица/.

Задълбочаването на демографските проблеми и диспропорциите в териториалното разпределение на населението в района, характерно за последните няколко години, продължава и през 2017 г. Независимо от това показателите за социално и демографско развитие са значително по-благоприятни в сравнение с тези при останалите райони основно поради по-големите възможности за реализация в град София, което привлича голяма част от младото население от другите части на страната.

По данни на Националния статистически институт към 31.12.2017 г. населението на Република България е разпределено по райони, както следва:

Таблица № 2: Население по статистически райони и пол към 31.12.2017 г.

Статистически райони	Общо		
	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7 050 034	3 422 409	3 627 625
Северозападен район	755 956	369 498	386 458
Северен централен район	794 998	386 684	408 314
Североизточен район	933 705	455 521	478 184
Югоизточен район	1 039 549	504 815	534 734
Югозападен район	2 108 394	1 017 361	1 091 033
Южен централен район	1 417 432	688 530	728 902

Източник: Национален статистически институт

Данните показват, че населението на Югозападен район към 31.12.2017 г. е 2 108 394 души, което представлява 29,91% от населението на страната. Сравнителният анализ с 2016 г. докладва за намаляване на населението общо за района с около 7 000 души или 0,33%.

Таблица № 3: Население по области и пол към 31.12.2017 г.

Области	Общо		
	всичко	мъже	жени
Благоевград	307 882	150 007	157 875
Кюстендил	121 099	58 819	62 280
Перник	122 421	59 646	62 775
София (столица)	1 325 429	63 5040	690 389
София	231 563	113 849	117 714

Източник: Национален статистически институт

Данните от Националния статистически институт към 31.12.2017 г. показват, че 63 % от населението на Югозападен район е концентрирано в Област София /столица/, като в сравнение с 2016 г. населението в тази област се увеличава с 1 792 души, но темпът на нарастване е по-малък в сравнение с предходния период.

Статистическата информация показва, че **естественият прираст** за 2017 г. на Югозападен район следва общите за страната негативни тенденции и продължава да е отрицателен, но с най-ниска стойност в сравнение с останалите райони: -8 679 души или -4,1‰. Общо за района отрицателната стойност на естествения прираст се увеличава в сравнение с 2016 г., а с най-висок такъв продължават да бъдат областите Кюстендил и Перник.

Таблица № 4: Естествен прираст на 1 000 души от населението по статистически райони, области и местоживееене

Статистически райони/Области	2016						2017					
	Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (%)			Естествен прираст (брой)			Естествен прираст (%)		
	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село	общо	град	село
Общо за страната	-42596	-18459	-24137	-6,0	-3,6	-12,6	-45836	-20413	-25423	-6,5	-4,0	-13,5
Северозападен район	-9054	-3373	-5681	-11,6	-6,9	-19,9	-9463	-3630	-5833	-12,4	-7,5	-20,8
Северен централен район	-7082	-3163	-3919	-8,7	-5,9	-14,6	-7818	-3714	-4104	-9,8	-6,9	-15,6
Североизточен район	-4766	-2142	-2624	-5,0	-3,1	-10,3	-5465	-2561	-2904	-5,8	-3,7	-11,6
Югоизточен район	-5077	-2071	-3006	-4,8	-2,7	-10,3	-5585	-2500	-3085	-5,3	-3,3	-10,7
Югозападен район	-8431	-4267	-4164	-4,0	-2,5	-12,2	-8679	-4305	-4374	-4,1	-2,5	-12,9
Благоевград	-1101	-319	-782	-3,5	-1,7	-6,2	-1399	-494	-905	-4,6	-2,7	-7,2
Кюстендил	-1626	-738	-888	-13,0	-8,5	-23,1	-1656	-795	-861	-13,5	-9,3	-23,1
Перник	-1445	-742	-703	-11,6	-7,6	-26,3	-1523	-852	-671	-12,4	-8,8	-25,7
София	-2225	-790	-1435	-9,4	-5,5	-15,6	-2321	-817	-1504	-9,9	-5,8	-16,6
София (столица)	-2034	-1678	-356	-1,5	-1,4	-6,0	-1780	-1347	-433	-1,3	-1,0	-7,3
Южен централен район	-8186	-3443	-4743	-5,7	-3,6	-10,1	-8826	-3703	-5123	-6,2	-3,8	-11,1

Източник: Национален статистически институт

Актуалните статистически данни към 31.12.2017 г. показват, че заетите лица на територията на Югозападен район са 1 044,6 хил. при коефициент на заетост 57,5 %. Показателят продължава тенденцията на нарастване, характерна за последните 3 години, като в сравнение с 2016 г. /54,9%/ коефициентът се увеличава с 2,6 %. **Коефициентът на заетост на населението на 15 и повече навършени години** в Югозападен район надвишава отново средния за страната /51,9%/ с над 5 %. Статистическата информация показва, че за 2017 г. отново Югозападен район е с най-висок коефициент на заетост в сравнение с останалите райони на територията на Република България.

Таблица № 5: Заети лица и коефициенти на заетост на населението на 15 и повече навършени години през 2017 година

Статистически райони	Заети лица - хил.			Коефициенти на заетост - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	3150,3	1682,6	1467,7	51,9	57,8	46,6
Северозападен район	274,8	148,4	126,4	41,7	46,5	37,1
Северен централен район	333,9	179,5	154,4	47,9	53,4	42,8
Североизточен район	411,9	226,4	185,5	51,6	58,7	45,0
Югоизточен район	447,6	244,3	203,3	51,0	58,0	44,6
Югозападен район	1044,6	540,2	504,4	57,5	62,4	53,1
Южен централен район	637,5	343,8	293,7	52,4	58,8	46,5

Източник: Национален статистически институт

Отчетената стойност за 2017 г. на **коефициентът на безработица на населението на 15 и повече навършени години** в Югозападен район е 3,3 % или с 2,9 % по-нисък от средния за страната. Тенденцията стойностите на показателя да намаляват се запазва, като в сравнение с 2016 г. /5,4%/ коефициентът намалява с 2,1%. Статистическата информация показва, че за 2017 г. отново Югозападен район е с най-нисък коефициент на безработица в сравнение с останалите райони на територията на Република България.

Таблица № 6: Безработни лица и коефициенти на безработица на населението на 15 и повече навършени години през 2017 година

Статистически райони	Безработни лица - хил.			Коефициенти на безработица - %		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо	206,9	114,2	92,8	6,2	6,4	5,9
Северозападен район	34,9	20,2	14,6	11,3	12,0	10,4
Северен централен район	24,8	15,0	9,9	6,9	7,7	6,0
Североизточен район	42,7	20,4	22,3	9,4	8,3	10,7
Югоизточен район	33,6	18,8	14,8	7,0	7,2	6,8
Югозападен район	35,7	19,1	16,6	3,3	3,4	3,2
Южен централен район	35,3	20,6	14,6	5,2	5,7	4,7

Източник: Национален статистически институт

Системата от образователни институции в Югозападния район е най-добре развита спрямо останалите райони в страната с оглед националното значение и високата концентрация на учебни заведения в град София. Общият брой на висшите училища в района през учебната 2017/2018 година е 29, от които 25 университети и специализирани висши училища и 4 колежа /броят се запазва в сравнение с предходния отчетен период/, като 24 от учебните заведения са концентрирани в столицата. Данните показват, че 54% от висшите училища в страната са концентрирани в Югозападния район в частност над 44% на територията на град София. Общият брой на студентите в Югозападен район е 110 596 или над 48% от студентите на територията на Република България.

Таблица № 7: Висши училища и студенти по райони и области през учебната 2017/2018 година

Статистически райони и Области	Висши училища			Студенти			
	Общо	Колежи	Университети и специализирани висши училища	Общо	В колежи		
					Професионален бакалавър	Бакалавър	Магистър
Общо	54	4	50	229 771	8 527	146 564	74 680
Северозападен район	1	-	1	4 398	599	1 997	1 802
Северен централен район	5	-	5	31 528	-	23 565	7 963
Североизточен район	7	-	7	31 979	2 039	20 493	9 447
Югоизточен район	3	-	3	13 457	1 294	7 856	4 307
Югозападен район	29	4	25	110 596	3 801	67 423	39 372
Благоевград	3	1	2	10 004	575	7 208	2 221
Перник	1	-	1	65	-	60	5
София	1	-	1	2 609	-	2 134	475
София (столица)	24	3	21	97 918	3 226	58 021	36 671
Южен централен район	9	-	9	37 813	794	25 230	11 789

Източник: Национален статистически институт

Броят на общообразователните и специални училища през учебната 2017/2018 година на територията на Югозападен район е 478 или 24% от тези на територията на страната /1 979 училища/, като са намалели с 9 броя в сравнение с 2016 г. /487 училища/. Броят на училищата за придобиване на II и III степен професионална квалификация през учебната 2017/2018 година на територията на Югозападен район е общо 96. Детските градини на територията на Югозападен район за 2017 г./2018 г. са 460 броя или 25% от тези на територията на страната /1 834 детски градини/, като са се увеличили с 2 броя в сравнение с 2016 г.

Системата на здравеопазването на Югозападен район е по-добре развита в сравнение с останалите райони. Към 31.12.2016 г. лечебните заведения за болнична помощ са 103 при 104 за 2015 г., лечебните заведения за извънболнична помощ са 676

при 596 за 2015 г., а другите лечебни и здравни заведения са 43 при 39 за 2015 г. Общият брой на лечебните заведения в Югозападен район за 2016 г. е 822 при 2 514 за страната или 32,7%. През 2016 г. осигуреността на населението в района с лекари се подобрява, като при 233 души на 1 лекар през 2015 г. населението през 2016 г. е 228, а при 829 души на 1 лекар по дентална медицина през 2015 г. населението през 2016 г. е 753. Като цяло недостиг на здравни услуги и недостатъчно добра организация на медицинската помощ има в периферните и отдалечените населени места в района.

2. Промени в политиките за развитие на национално, регионално и местно ниво.

Актуалният рамков пакет от нормативни и стратегически планови документи на европейско и национално ниво и през 2017 г. относно кохезионната политика за балансирано и устойчиво развитие на регионите включва – Стратегия „Европа 2020“; Териториален дневен ред на ЕС 2020; Споразумение за партньорство на Република България с Европейската комисия и програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове; Национална програма за развитие „България 2020“; Актуализация на Националната програма за реформи на Република България в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“; Национален доклад за България за 2018 г. – работен документ на ЕК, включващ задълбочен преглед относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси.

Важни стратегически документи на национално ниво, имащи отношение към формирането на политиката за развитие на районите и през 2017 г. са:

❖ **Национален план за противодействие на тероризма**, приет с Решение № 669 на Министерския съвет от 02.11.2017 г., който създава организация за оповестяване, информиране, реагиране и управление на силите и средствата за предотвратяване и неутрализиране на терористични заплахи, както и за овладяване на ситуацията и ликвидиране на последствията при осъществен терористичен акт. Предмет на плана са и дейностите на компетентните институции при различните нива на заплахата и степени на готовност. Задачите и отговорностите на компетентните институции по противодействие на тероризма и овладяване на последствията от терористични актове произтичат от Закона за противодействие на тероризма, нормативните документи, уреждащи тяхната дейност и взаимодействието им с други държавни и недържавни субекти. Министерствата, ведомствата и органите на местната власт изпълняват задачите си съгласно своите планове за действие, заповедите и разпорежданията на съответните ръководители.

❖ **Стратегия за развитие на вътрешния контрол в публичния сектор на Република България за периода 2018–2020 г.**, приета с Решение № 683 на Министерския съвет от 08.11.2017 г. и изготвена от Министерството на финансите на основание чл. 48, ал. 2, т. 1 от Закона за вътрешния одит в публичния сектор и чл. 17 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, с активното сътрудничество на Главния инспекторат при Министерския съвет. Целта на предложената стратегия е да се постигне устойчиво развитие на системите за вътрешен контрол, да се избегнат резките промени, които създават несигурност в контролната среда, както и служителите, пряко ангажирани с контролни дейности да имат по-дълъг хоризонт и сигурност, че упражняваната от тях професия има бъдеще и си заслужава да инвестират време и усилия в своето професионално развитие.

❖ **Национална стратегия за борба с трафика на хора 2017 – 2021**, приета с Решение № 401 на Министерския съвет от 21.07.2017 г., е основен политически документ, който формулира приоритетите и целите, свързани с ефективното и дългосрочно противодействие, както на самото престъпление, така и на последиците от него. Целите и приоритетите, заложи в стратегията, са в съответствие, както с тези, разписани в Стратегията на Европейския съюз за премахване на трафика на хора 2012–2016, така и с изведените цели и приоритети в цялостното европейско законодателство, регулиращо и регламентиращо целенасочената работа по проблема. Противодействието на трафика на хора и закрила на жертвите е национален приоритет, чието постигане предполага разработването на система от специфични мерки в области като превенция, преследване и наказание, междуведомствена комуникация, закрила и реинтеграция на жертвите.

❖ **Актуализирана Национална пътна карта за научна инфраструктура (2017–2023 г.)**, приета с Решение № 354 на Министерския съвет от 29.06.2017 г., която представя основните научни комплекси в страната и съответното им приоритизиране на европейско и национално ниво. Тя дефинира и етапите за развитие на научната инфраструктура в Република България за периода до 2023 г. Актуализацията има следните основни цели:

✦ Подпомагане на политиките за развитие на научните изследвания, залегнали в Стратегията за развитие на научните изследвания „По-добра наука за по-добра България 2017–2030“, отчитайки приоритетите по Иновационната стратегия за интелигентна специализация и програмата на Европейския стратегически форум за научни инфраструктури за създаване на паневропейски инфраструктури.

✚ Определяне на приоритетите за устойчиво развитие на НИИ до 2023 г., на базата на изводите от диагностичния преглед на наличното НИ и оборудване, който идентифицира, както пропуски и празнини, така и потенциала за интелигентна специализация на България чрез прилагане на политики в областта на научните изследвания и иновациите.

✚ Определяне на методологията и процедурата за оценка на съществуващи и бъдещи НИИ.

✚ Разработване на план, процедури и срокове за поддържане на НИ в Националната пътна карта до 2023 г.

❖ **Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г.**, приета с Решение № 336 на Министерския съвет от 23.06.2017 г., която представлява всеобхватен план за устойчиво развитие на транспортната система на Република България и рамка за инвестиции в транспорта. Документът е съобразен с изискванията за обхват, структура и съдържание на всеобхватен транспортен план и отговаря на приложимите тематични предварителни условия за Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г., поети като ангажимент в Споразумението за партньорство с Република България. Стратегията определя приноса на страната към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с Общите приоритети, съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 1315/2013 на Европейския парламент и на Съвета, включително приоритети за инвестиции в основната и разширената TEN-T мрежа и във второстепенната свързаност. С разработването на Интегрираната транспортна стратегия в периода до 2030 г. са постигнати следните специфични цели: създадена е база данни, необходима за целите на анализите на транспортния сектор, за прогнозиране на развитието на транспортната система и за разработване на национален транспортен модел; извършен е детайлен анализ на нуждите на транспортния сектор, включващ автомобилен, железопътен, вътрешноводен, морски, въздушен и интермодален транспорт; разработен е Национален мултимодален транспортен модел; дефинирани са национални стратегически цели и стратегически приоритети; формулирани са подходящи мерки за постигане на набелязаните цели; предложен е списък с реалистични проекти, предвидени за съфинансиране от съответните фондове с времеви график, бюджет и източници на финансиране; предложени са мерки за развитие на административния капацитет на бенефициентите за подготовка и изпълнение на предвидените проекти; изготвена е Стратегическа екологична оценка (СЕО) на Интегрирана Транспортна Стратегия в периода до 2030 съгласно изискванията на чл. 29, ал. 1 на Наредбата за условията и реда за извършване на

екологична оценка на планове и програми, която е одобрена от Министерство на околната среда и водите.

❖ **Конвергентна програма на Република България (2017–2020 г.)**, приета с Решение № 284 на Министерския съвет от 19.05.2017 г., очертава основните политики за поддържане на макроикономическа и фискална стабилност на страната с цел създаване на условия за икономически растеж. Конвергентната програма обхваща периода 2017–2020 г. и се състои от седем части. Първата част съдържа общата рамка на правителствените икономически политики и цели. Във втората част е анализирано икономическото развитие на страната по отношение на ключовите макроикономически показатели, като е представена и прогноза за тяхното развитие в средносрочен план. Третата част представлява описание на стратегическите цели на фискалната политика по отношение на бюджетния баланс и правителствения дълг. Тук са изложени текущото състояние на бюджета и очакваното развитие през референтния период с акцент върху структурния баланс. Очертани са основните насоки за развитие на дълговата позиция през програмния период. Представени са също така основните акценти на политиките и конкретните мерки за прилагането им, както и оценка за очаквания количествен ефект от изпълнението им. В четвъртата част е направен анализ на чувствителността на прогнозните параметри, като е разработен алтернативен сценарий за икономическо развитие на страната в средносрочен план. Засегнат е и ефектът от реализирането на алтернативните сценарии върху бюджетните параметри. Представени са също ефектите върху държавния дълг от промени в допусканията по основния макроикономически сценарий. Част пета е посветена на устойчивостта на публичните финанси. Основният фокус е върху дългосрочната бюджетна перспектива с оглед на ефектите от застаряването на населението. Шестата част разглежда качеството на публичните финанси. Тук са представени стратегията на правителствената политика в тази област, съставът на разходите, както и структурата и ефективността на приходните системи. Седмата част прави преглед на институционалните характеристики на публичните финанси в България – бюджетни процедури и национални фискални правила. В тази част на програмата се акцентира и върху ключовите законодателни промени, свързани с публичните финанси.

❖ **Актуализирана Национална стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г.**, приета с Решение № 282 на Министерския съвет от 19.05.2017 г., която определя целите и съответните мерки и действия от страна на държавата за развитие на научните изследвания в периода 2017–2030 г. Тя е едно от необходимите условия, за постигане на целите, залегнали в Споразумението за

партньорство на Република България с Европейската комисия през програмния период 2014–2020 г. и е обвързана с Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014–2020г. Стратегията е съобразена и с редица национални и европейски документи.

❖ **Морска стратегия на Република България и програма от мерки, приета с Решение № 1111 на Министерския съвет от 29.12.2016 г.** Изготвянето и изпълнението на Морската стратегия е във връзка с транспониране на изискванията на Рамкова Директива за Морска стратегия 2008/56/ЕС в българското законодателство. Първоначалната оценка на състоянието на морската околна среда (съгласно чл. 8 от Рамкова Директива за Морска стратегия), дефинициите за добро състояние на морската околна среда - ДСМОС (съгласно чл. 9 Рамкова Директива за Морска стратегия) и набелязването на екологични цели и свързаните с тях индикатори (съгласно чл. 10 Рамкова Директива за Морска стратегия) представляват първата част от морската стратегия, а програмата за мониторинг (съгласно чл. 11 от Рамкова Директива за Морска стратегия) е втората част на стратегията.

❖ **Стратегия за децентрализация 2016–2025 г.**, която си поставя за цел властите на общинско и регионално ниво да предоставят качествени публични услуги при активно включване на гражданите в управлението. Усилията са насочени в посока устойчиви, ефективни и прозрачни общински финанси, както и създаване на условия за регионално развитие и икономически растеж; провеждане на местна политика в интерес на българските граждани; подобряване на обхвата, ефективността и качеството на местните услуги.

❖ **Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2016–2022 г.**, която дефинира визията и стратегическите цели за пътната инфраструктура, както и мерките, стратегическия финансов план и механизмите на изпълнение за постигне устойчиво състояние и развитие на сектора, наблюдение и оценка. Стратегията представлява платформа за координация и концентрация на ресурсите за постигане на максимален ефект от влаганите средства в поддържане, модернизация и развитие на пътищата в Република България.

❖ **Национална здравна карта на Република България** с утвърждаване на областни здравни карти; конкретни потребности от лекари и лекари по дентална медицина по специалности и специалисти от професионално направление „Здравни грижи“ за осигуряването на достъп на населението до медицинско обслужване в извънболничната медицинска помощ; конкретни потребности от легла за болнично лечение и медицински дейности по видове и нива на компетентност на съответните структури; съществуващи лечебни заведения за болнична помощ; анализ на

състоянието в областите; видове медицински дейности, които се планират на регионално ниво; карта на необходимите високотехнологични методи на диагностика и лечение и свързаната с тяхното прилагане високотехнологична медицинска апаратура; карта на спешната медицинска помощ, съдържаща брой и местоположение на централите за спешна медицинска помощ.

❖ **Национална програма за младежта (2016–2020)** с основни стратегически цели – улесняване на достъпа до качествени услуги за специална подкрепа на пълноценното личностно и обществено развитие на младите хора в съответствие с потребностите и интересите им; насърчаване на здравословния начин на живот сред младите хора; развитие на доброволчеството сред младите хора като движеща сила за личностно развитие, мобилност, учене, конкурентоспособност, социално сближаване, солидарност между поколенията и формиране на гражданско самосъзнание; създаване на привлекателна среда за развитие на младите хора в малките населени места и селските райони; създаване на благоприятна, насърчаваща и подкрепяща среда за качествена професионална реализация на младите хора в България.

Основни нормативни документи на национално ниво, които имат отношение към формирането на политиката за развитие на районите и през 2017 г. са:

❖ Изменения и допълнения на Закона за регионалното развитие – през 2017 г. е направено допълнение в закона, свързано с възлагане на функциите по изработване на Националната концепция за пространствено развитие, на регионалните схеми за пространствено развитие на районите от ниво 2 и на Националната стратегия за регионално развитие на специализирано звено под контрола на министъра на регионалното развитие и благоустройството, с цел ефективно и компетентно подпомагане дейността на министъра.

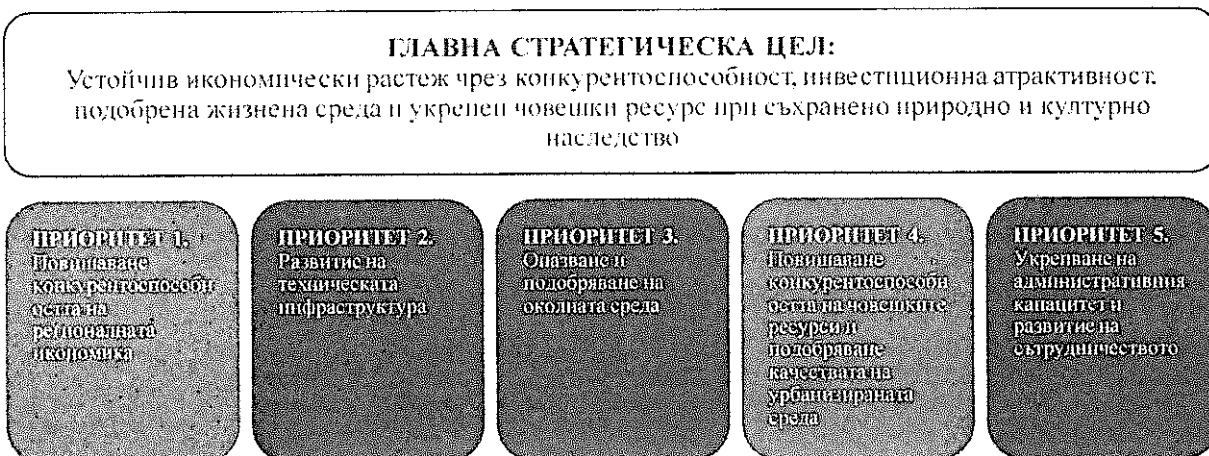
❖ Закон за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, който определя националната институционална рамка за управлението на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове; реда за предоставяне на финансова подкрепа чрез безвъзмездна финансова помощ; специални правила за определяне на изпълнител от бенефициент на безвъзмездна финансова помощ; правилата за верифициране и сертифициране на допустимите разходи и за извършване на плащанията и на финансовите корекции. Средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове се управляват на основа на законността, доброто финансово управление и устойчивото развитие, за гарантиране на тяхната ефективност и ефикасност, чрез партньорство и многостепенно управление, с цел намаляване на административната тежест за бенефициента и при осигуряването на публичност и

прозрачност. Законът регламентира органите и структурите за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, както и техните функции; структурата и дейността на Комитетите за наблюдение и партньорство; същността на Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове; механизъм на предоставяне на безвъзмездна финансова помощ; правила за финансово управление и контрол.

Основни подзаконови документи в областта на управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове са:

- ❖ Постановление № 189 за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.
- ❖ ПМС № 162 за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014 – 2020 г.
- ❖ ПМС № 161 за определяне на правила за координация между управляващите органи на програмите и местните инициативни групи, и местните инициативни рибарски групи във връзка с изпълнението на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2014 – 2020 г.
- ❖ ПМС № 160 за определяне правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейските структурни и инвестиционни фондове.
- ❖ ПМС № 142 за изменение и допълнение на Постановление № 79 на Министерския съвет от 2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 – 2020 г.
- ❖ Наредба № 4 за определяне на реда за съгласуване на проектите на документи по чл. 26, ал.1 от Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове;
- ❖ Наредба № Н-3 за определяне на правилата за плащания, за верификация и сертификация на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по оперативните програми и програмите за европейско териториално сътрудничество.

II. Постигнат напредък по изпълнение на целите и приоритетите на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.).

Регионалният план за развитие на Югозападния район /2014–2020 г./ съответства на основните приоритети за регионално развитие на Европейския съюз, на утвърдените оперативни програми за страната за програмен период 2014–2020 г. и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие /2012–2022 г./. Планът отчита целите и приоритетите на ключовите документи на ЕС, а именно Стратегия „Европа 2020“ и „Териториален дневен ред на ЕС – 2020“, както и на съответстващите им документи на национално ниво – Национална програма за развитие „България 2020“ и Национална програма за реформи. При разработване на Регионалният план за развитие на Югозападния район /2014–2020 г./ са взети предвид и посоките на интервенции на Европейските структурни и инвестиционни фондове. Регионалният план обхваща най-значимото за района, а в стратегическите документи за развитие на областно и общинско ниво се отразява детайлно спецификата в съответствие с основната линия на развитие на района. Приоритетите на плана и специфичните цели към всеки един от тях взаимодействат на всички нива, като се търси постигането на синергетичен ефект в резултат на взаимодействието на основните фактори на регионалното развитие – икономика, социално състояние, инфраструктура и екология, които да спомогнат за постигането на балансираното и устойчиво развитие на Югозападния район. При определянето на целите и приоритетите за развитие на района е използван принципа на съответствие със специфичните проблеми и нужди, като е поставен акцент върху неговия специфичен местен потенциал за развитие.

В съответствие с нормативната уредба в областта на регионалното развитие индикаторите за наблюдение на Регионалния план за развитие на Югозападен район отчитат степента на постигане на целите и приоритетите за развитие, въз основа на данните за физическото и финансовото им изпълнение. Те са основна част от системата за наблюдение на изпълнението на плана, която съгласно Закона за регионалното развитие обхваща още източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; органите за наблюдение, организацията и методите на тяхната работа, системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

Системата за наблюдение на Регионалния план за развитие на Югозападния район /2014–2020 г./ включва няколко групи **количествени индикатори**, както следва:

- ❖ Синтезиран пакет от основни макроикономически индикатори.
- ❖ Индикатори във връзка със Стратегия „Европа 2020“.
- ❖ Глобални екологични индикатори.
- ❖ Ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападния район.

За посочените групи индикатори са посочени изходни, междинни и целеви стойности, чрез които ще се наблюдава и измерва постигането на целите на плана.

1. Анализ на основните макроикономически индикатори.

№	ИНДИКАТОРИ	Планови стойности			Постигнати стойности/година на отчитане			Периодичност на събиране на информация	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви	2015	2016	2017		
1	БВП на човек от населението – лв.	16 087 (2010 г.)	18 000	22 000	19 984	21 293	-	Ежегодно	НСИ
2	Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 27 - %	75 (2009 г.)	80	90	76	-	-	Ежегодно	Евростат
3	Коефициент на безработица на населението на 15 и повече навършени години - %	7,3 (2011 г.)	6,5	5	6,7	5,4	3,3	Ежегодно	НСИ
4	Коефициент на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години - %	56,8 (2011 г.)	59	64	58,4	58	59,5	Ежегодно	НСИ
5	Общ доход на лице от домакинство - лв.	4 173 (2010 г.)	4 900	5 800	6 134	6 381	6 709	Ежегодно	НСИ

Статистическата информация относно показател „БВП на човек от населението“ показва надвишение на същия за 2016 г. спрямо отчетените данни към 2015 г. с 1 309 лв. Данните показват, че към 2016 г. е постигнато 96,7% изпълнение на заложената целева стойност на показателя. На областно ниво за 2016 г. най-голяма е отчетената стойност на показателя в Област София /столица/ от 28 465 лв., а най-ниска – в Област Перник от 6 895 лв.

Относно показател „Дял на БВП на човек от населението от средната стойност на ЕС 27“ по данни на Евростат същият за 2015 г. нараства с 2% на годишна база и възлиза на 76% от средната стойност за ЕС–28. Средната стойност по този показател за страната през 2015 г. възлиза на 47% и бележи нарастване от 1% на годишна база.

Коефициентът на безработица на населението на 15 и повече навършени години за 2017 г. в Югозападен район намалява с 2,1% спрямо 2016 г. и 3,4% спрямо 2015 г. Тенденцията за намаляване на показателя се запазва и през 2017 г. не само на регионално, но и на национално ниво. На областно ниво за 2017 г. се отчита намаление на коефициента във всяка една от областите.

Коефициентът на икономическа активност на населението на 15 и повече навършени години за 2017 г. на Югозападен район нараства с 1,5% спрямо 2016 г. и 1,1% спрямо 2015 г. Отчетеното намаление през 2016 г. не се установява като тенденция с оглед повишаване процента на цитирания показател през 2017 г. На областно ниво се отчита повишение на коефициента във всяка една от областите, като най-висок е процента в Област София /столица/ от 63%, а най-нисък – в Област Кюстендил от 50,4%.

Общият доход на лице от домакинството за 2017 г. на Югозападен район нараства с 328 лв. спрямо 2016 г. и 575 лв. спрямо 2015 г. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2017 г. не само на регионално, но и на национално ниво, като отчетената през 2017 г. стойност от 6 709 лв. за Югозападен район надвишава с 1 123 лв. средния общ доход за страната /5 586лв./.

2. Анализ на индикаторите относно Стратегия „Европа 2020“.

№	ИНДИКАТОРИ	Планови стойности			Постигнати стойности/година на отчитане			Периодичност на събиране на информация	Източник
		ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020“	Исходни	Междинни	Целеви	2015	2016		
1	Коефициент на заетост на населението на възраст 20-64 навършени години - %	71,2 (2011 г.)	74	80	-	73,1	76,7	Ежегодно	НСИ
	Коефициент на заетост на населението на възраст 55-64 г.	49,2 (2011 г.)	51,5	55	-	59,7	62,6	Ежегодно	НСИ
2	Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност - % от БВП	1,03 (2010 г.)	1,6	2,5	1,74	1,16	-	Ежегодно	НСИ
3	Цели „20/20/20“ по отношение на климата/ енергията:								
	съкращаване на емисиите на CO2	-	-	20	-	-	-	Ежегодно	ИАОС
	дял на ВЕИ в брутно крайно потребление на енергия - %	n/a	15,5	18	-	-	-	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	повишаване на енергийната ефективност - %			27	-	-	-	Ежегодно	НСИ, АУЕР
	намаляване на енергийната интензивност на БВП - %			55	-	-	-	Ежегодно	НСИ
4	Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18-24 г.) - %	3,6 (2011 г.)	3,55	3,5	-	5,7	4,7	Ежегодно	НСИ
	Дял на 30-34 годишните със завършено висше образование - %	41 (2010 г.)	45	50	-	47,2	44,6	Ежегодно	НСИ
5	Население в риск от бедност или социално изключване – хил. души	744,6 (2010 г.)	718,5	670,1	-	742,6	709	Ежегодно	НСИ

Относно показател „Коефициентът на заетост на населението на възраст 20–64 навършени години“ се отчита отново нарастване на същия и през 2017 г. с 3,6% спрямо 2016 г. Отчетено е увеличение на коефициента при всяка една от областите в Югозападен район, като най–висок е в Област София /столица/ от 79,1%, а най–нисък – в Област Кюстендил от 70%. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2017 г. не само на регионално, но и на национално ниво /71,3%/, като коефициентът за Югозападен район е с 5,4% по–висок от средния за страната.

Относно „Коефициентът на заетост на населението на възраст 55–64 г.“ се отчита отново нарастване на същия и през 2017 г. с 2,9% спрямо 2016 г. Отчетено е увеличение на коефициента при всяка една от областите в Югозападен район, като най–

висок е в Област София /столица/ от 65,4%, а най-нисък – в Област Кюстендил от 53,2%. Тенденцията за увеличение на показателя се запазва и през 2017 г. не само на регионално, но и на национално ниво /58,2%/ , като коефициентът за Югозападен район е с 4,4% по-висок от средния за страната.

Относно показател „Инвестиции в научноизследователска и развойна дейност – % от БВП“ за Югозападен район през 2016 г. се отчита понижение на същия с 0,58% спрямо 2015 г., но е с 0,38% по-висок в сравнение със средния за страната през 2016 г. /0,78%/.

При отчитане на индикаторите по отношение на климата/енергията следва да бъде взето под внимание, че Националният статистически институт, Изпълнителната агенция по околна среда и Агенцията за устойчиво енергийно развитие не поддържат данни по дефинираните показатели на регионално, областно и местно ниво, а единствено на национално. Следователно обективното проследяване на заложените индикатори по отношение на климата/енергията е невъзможно и ще бъдат представени данни, валидни за територията на цялата страна.

✚ По данни на Изпълнителната агенция по околна среда Общо емисии CO₂ eq /t/ за 2015 г. са 61 654 377, а отчетените през 2016 г. са 59 059 734, като емисиите на човек са 8,6 за 2015 г. при 8,3 за 2016 г.

✚ По данни на Националният статистически институт и Агенцията за устойчиво енергийно развитие се наблюдава увеличение на „Дял на ВЕИ в брутното крайно потребление на енергия“се, като отчетеният процент през 2015 г. е 18,2%, а през 2016 г. е 18,8%.

✚ Относно отчитане на показател „Повишаване на енергийната ефективност“ Агенцията за устойчиво енергийно развитие информира, че по данни на годишните отчети за изпълнението на общинските програми за повишаване на енергийната ефективност през 2016 г. общините на Югозападен район са изпълнили общо 544 енергоспестяващи мерки с очаквано общо спестяване на горива и енергия в размер на почти 15,3 GWh /1,3% от общите спестявания през 2016 г. и 25,1% от спестяванията, постигнати чрез общинските програми/.

✚ Показател „Намаляване на енергийната интензивност на БВП“ е основен показател за измерване нивото на енергийна ефективност. По данни на Националният статистически институт стойността му за страната през 2015 г. е 0,449 т.н.е. за 1 000 евро БВП, а за 2016 г. се отчита намаление и достигната стойност е 0,423 т.н.е. за 1 000 евро БВП.

Относно показател „Дял на преждевременно напусналите образователната система (на възраст 18–24 г.)“ за Югозападен район предоставената от Националния статистически институт информация показва, че отчетеният процент на показателя за 2017 г. от 4,7% е с 1% по-нисък в сравнение с отчетените 5,7% през 2016 г. Средният показател за страната продължава да бъде значително висок и през 2017 г. /12,7%/, въпреки че е отчетено намаление спрямо 2016 г. от 1,1%.

Относно показател „Дял на 30–34 годишните със завършено висше образование“ за Югозападен район предоставената от Националния статистически институт информация отчита понижение на същия, като отчетеният процент за 2017 г. от 44,6% е с 2,6% по-нисък в сравнение с постигнатите 47,2% през 2016 г. Средният показател за страната продължава да бъде значително по-нисък и през 2017 г. /32,8%/, като е с 11,8% по-нисък в сравнение с отчетените стойности за Югозападен район.

Относно „Население в риск от бедност или социално изключване“ за Югозападен район статистическата информация отчита намаление, като стойността на индикатора за 2017 г. е 709 хил. лица при 742,6 хил. лица през 2016 г. Намаление на населението в риск от бедност или социално изключване се отчита във всяка една от областите с изключение единствено на Област София /столица/. Тенденцията за намаляване на показателя се утвърждава не само на регионално, но и на национално ниво, като отчетената стойност за 2017 г. е 2 766,6 хил. лица при 2 890,3 хил. лица през 2016 г.

3. Анализ на глобалните екологични индикатори.

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информация	Източник
		Изходни	Междини	Целеви		
1	Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти) – %	4,54 (2006 г.)	5,00	5,50	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover ¹ /
2	Съотношение между горските, земеделските и урбанизирани територии - %/ %/ %	64,48/ 30,53/ 4,54 (2006 г.)	64,48/ 30,07/ 5,00	64,48/ 29,57/ 5,50	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
3	Емисии на парникови газове (приравнени към CO2 еквивалент) на човек от населението - т/ човек/ година	3,419 (2010 г.)	3,000	2,600	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
4	Разходи за дълготрайни материални	460,9	490	550	Ежегодно	НСИ

¹ Проектът CORINE Landcover е част от европейската програма „Координация на информацията за околната среда (CORINE) и цели осигуряване на съвместима географска информация за земното покритие в страните от Европейския съюз – <http://www.eea.europa.eu/publications/COR0-landcover>

	активи с екологично предназначение – млн. лв	(2011 г.)				
5	Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението – лв.	216,30 (2011 г.)	230	260	Ежегодно	НСИ
6	Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране – %	5,14 (2006 г.)	5,00	4,85	Различна	ИАОС /Проект CORINE Landcover/
7	Регионален индекс за климатична сигурност – точки	31,89 (2010 г.)	37,89	46,89	Различна	МРРБ

Относно индикатори „Относителен дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти)“ и „Съотношение между горските, земеделските и урбанизираните територии“ Изпълнителната агенция по околна среда предоставя наличната към момента информация от „Корине Земно покритие 2012“, като информира за предстояща актуализация до края на 2018 г. На основание данните, които са предоставени към момента, общо антропогенно натоварените територии на Югозападен район са 4,88% от общата територия на района, общо горските територии са 39,29%, а земеделските територии са 9,78% от общата територия на Югозападен район.

Относно индикатор „Емисии на парникови газове (приравнени към CO2 еквивалент) на човек от населението – т/човек“, както вече бе споменато, по данни на Изпълнителната агенция по околна среда общо емисии CO2 eq /т/ за 2015 г. са 61 654 377, а отчетените през 2016 г. са 59 059 734, като емисиите на човек са 8,6 за 2015 г. при 8,3 за 2016 г. Следва да бъде взето под внимание, че посочените данни са на национално ниво.

Относно индикатори „Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение“ и „Разходи за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението“ по данни на Националния статистически институт на национално ниво за 2016 г. общо разходите за опазване на околната среда са 2 216 млн.лв., а общо разходите за опазване на околната среда на човек от населението са 311лв. Към края на 2015 г. дълготрайните материални активи в Югозападен район са 1 707 895 лв., като на годишна база се регистрира увеличение на стойностите на индикатора, както на регионално, така и на национално ниво. Спрямо предходната година за района се отбелязва нарастване с 21,6% (с 304,30 млн. лв.), докато за страната това нарастване е с 20,7%. Към края на 2015 г. в Югозападен район се намират 20,4% от дълготрайните материални активи с екологично предназначение в

страната, с което районът заема второ място по този показател след Югоизточен район (35%). През 2015 г. най-голям дял дълготрайни материални активи с екологично предназначение от общите за района има в област София (столица) – 47,4%, следвана от Софийска област – 26,9%. Останалите 3 области – Перник, Кюстендил и Благоевград, се движат в границите на 6,6%–10,8%. На областно ниво най-значително нарастване на показателя се регистрира в област Софийска – с 27,1% и област Благоевград – с 25,8%, следвани от област София (столица) – с 20,5%. Наличността на дълготрайните материални активи с екологично предназначение на човек от населението в Югозападен район през 2015 г. нараства от 661 лв. до 805,20 лв. (с 21,8%), като средно за страната също се регистрира повишаване от 918 лв. до 1 166,2 лв. (с 27%). На областно ниво през 2015 г. най-високи са разходите за дълготрайни материални активи с екологично предназначение на човек от населението в Софийска област – 1 936,9 лв., следвана от област Кюстендил – 1 124,20 лв. и област Перник – 899 лв., а с по-ниски стойности и под средното ниво за района са област София (столица) – 613,60 лв. и област Благоевград – 589,50 лв.

Относно индикатор „Дял от територията със силна и много силна податливост на ерозиране“ Изпълнителната агенция по околна среда предоставя данни към 2016 г., като за по-голяма коректност понятието „податливост на ерозия“ се заменя с „риск от ерозия“, защото податливостта на почвата на ерозиране се определя въз основа на текстурния клас и съдържанието на хумус в повърхностния слой на почвата, а определянето на риска от почвена ерозия става посредством използването на математически изчисления и последващо моделиране. Предоставените данни са на базата на използвания математически модел за изчисляване на водоплощната ерозия и уравнението USLE². Информацията е получена въз основа на валидирани и адаптирани за условията на България модели за прогнозиране на факторите и интензитета на водоплощната ерозия. Данните към 2016 г. сочат, че 27,52% от територията на Югозападен район е със силна податливост на ерозия, а с много силна податливост е 37,2%.

² <http://www.fao.org/docrep/t1765e/t1765e0e.htm>

4. Анализ на ключови индикатори по приоритети на Регионалния план за развитие на Югозападен район.

Приоритет I. „Повишаване конкурентоспособността на регионалната икономика”

Включените в приоритета мерки са насочени към постигане на устойчив икономически растеж в района чрез насърчаване развитието на конкурентноспособна икономика и създаване на благоприятни условия за инвестиционна дейност, което има ключова роля за подобряване качеството и стандарта на живот на населението. Акцент е поставен върху иновациите и технологичното обновяване на малките и средни предприятия, върху развитие на туристическия сектор в района. Заложените в Регионалния план за развитие на Югозападен район специфични цели са:

- ❖ Развитие на научно–изследователската и развойна дейност.
- ❖ Технологично обновяване и енергийна ефективност в малките и средни предприятия.
- ❖ Подобряване на бизнес инфраструктурата в индустриалните зони.
- ❖ Оползотворяване на местния туристически потенциал.
- ❖ Развитие на конкурентоспособен аграрен сектор и жизнени селски райони.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет I съгласно Регионалния план за развитие на Югозападен район са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Модернизирани и технологично обновени предприятия - брой	n/a	300	750	Ежегодно	Областни администрации
2	Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия - %	n/a	10	30	Ежегодно	НСИ
3	Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района - %	13,6 (2011 г.)	16	20	Ежегодно	НСИ
4	Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия - %	n/a	15	40	Ежегодно	НСИ
5	Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични	n/a	4	12	Ежегодно	Областни

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
	центрове и бизнесинкубатори – бр.					администрации
6	Новосъздадени кълъстери – бр.	n/a	4	10	Ежегодно	Областни администрации
7	Нарастване на приходите от пощувки в средствата за подслон и местата за настаняване - %	n/a	20	45	Ежегодно	НСИ
8	Новосъздадени и/или маркетирани туристически продукти и дестинации – бр.	n/a	5	10	Ежегодно	Областни администрации
9	Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
10	Нарастване на селскостопанската продукция - %	n/a	5	15	Ежегодно	НСИ
11	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери – бр.	n/a	200	500	Ежегодно	Областни администрации
12	Реализирани проекти по ПРСР за модернизиране и реструктуриране на земеделски стопанства – бр.	n/a	300	700	Ежегодно	Областни администрации
13	Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия – бр.	n/a	50	125	Ежегодно	Областни администрации

Относно индикатор „Модернизирани и технологично обновени предприятия“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 18 броя.

Относно индикатори „Нарастване на приходите от дейността на микро, малките и средни предприятия“ и „Относителен дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия спрямо общия брой на заетите лица на възраст 15 и повече години в района“ са отчетени приходи от дейността на предприятията на територията на Югозападен район (сумарно за предприятията, независимо от броя на заетите лица в тях) през 2015 г. от 142 201 668 хил. лв., което в процентно изражение представлява средно нарастване от 8,5% спрямо предходната 2014 г., което е по-голямо от средното нарастване на приходите на предприятията в страната – 6,5% на годишна база спрямо 2014 г. (268 231 726 хил. лв.). Относителният дял на заетите лица в микро, малките и средни предприятия в Югозападен район, съотнесен към броя на заетите лица на възраст 15 и повече години в района възлиза на 59,5% за 2015 г., като намалява с 0,1% спрямо предходната 2014 г. Средно в България 51,8% от заетите лица над 15-годишна

възраст през 2015 г. са в микро, малки и средни предприятия (при 52% за 2014 г.). Делът на заетите лица в големи предприятия (с персонал над 250 души), съотнесен към броя на заетите лица на възраст 15 и повече години възлиза на 27,6% за 2015 г., като няма изменение спрямо предходната 2014 г. 17,5% от заетите лица над 15-годишна възраст в страната през 2015 г. са заети в големи предприятия (при 17,7% за 2014 г.)

Относно индикатор „Нарастване на преките чуждестранни инвестиции в нефинансовите предприятия“ предоставените от Националния статистически институт данни към 2016 г. показват, че преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия на национално ниво са в размер на 23 508 864,90 хил. евро, като за Югозападен район същите са в размер на 14 238 769,40 хил. евро или 60,5 %. В сравнение с 2015 г. преките чуждестранни инвестиции се увеличават с 185 622,60 хил. евро, като се бележи ръст от 1,3%. В рамките на района най-ниска е стойността на инвестициите в Област Кюстендил, а най-висока – в Област София /столица/. За сравнение нарастването на инвестициите през 2015 г. е 3,6%.

Относно индикатор „Новоизградени и/или обновени технологични паркове, технологични центрове и бизнесинкубатори“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 2 броя.

Относно индикатор „Новосъздадени клъстери“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 0 броя. Към месец април 2017 г. в процес на изпълнение е 1 проект по програмата за ТГС България–Македония 2014–2020 г., а именно „Интегриране на Европейски здравни стандарти и иновации по пътя към изграждане на трансграничен здравен клъстер“ с общ бюджет 116 926 евро.

Относно индикатор „Нарастване на приходите от нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване“ следва да се отбележи, че значението на туризма за регионалната икономика през последните години нараства. В периода 2012–2016 г. се наблюдава устойчива тенденция на нарастване на приходите от нощувки в Югозападен район, като през 2015 г. и 2016 г. темповете на нарастване са по-високи в сравнение с 2012–2014 г. За 2016 г. е отчетено нарастване от 14,7% спрямо предходната 2015 г. По данни на Националния статистически институт към 2017 г. приходите от нощувки в Югозападен район са в размер на 254 440 938 лв., а през 2016 г. са 226 315 252 лв., което показва нарастване на показателя с 12,43%. Тенденцията на нарастване на приходите от нощувки се запазва през 2017 г., както на регионално, така и на национално ниво.

Относно индикатор „Новосъздадени и/или маркетирани туристически продукти и дестинации“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 15 броя. Към месец април 2017 г. в процес на изпълнение са 10 проекта по програмата за ТГС България–Македония 2014–2020 г. на обща стойност 2 113 535 евро с основна цел разработване на интегрирани туристически продукти, изграждане на мрежи и провеждане на събития за подкрепа развитието на местния туризъм, стимулиране използването на туристическия потенциал, повишаване популярността на туристическите дестинации, подобряване качеството на туристическото предлагане. Към месец април 2017 г. в процес на изпълнение е 1 проект по програмата за ТГС България–Сърбия 2014–2020 г. , а именно „Туризъм и традиции – цветни, забавни, атрактивни“ на обща стойност 598 502 евро с основна цел разнообразяване на туристическите продукти чрез оползотворяване на нематериалното наследство.

Относно индикатор „Новосъздадени и/или подобрени туристически атракции“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 27 броя. Към месец април 2017 г. в процес на изпълнение са 2 проекта по програмата за ТГС България–Македония 2014–2020 г. на обща стойност 993 530 евро в Област Благоевград.

Относно индикатор „Нарастване на селскостопанската продукция“ следва да бъде взето под внимание, че предоставената от Националния статистически институт информация е на национално ниво, като отчетената крайна продукция от селското стопанство за 2017 г. е 7 700 млн.лв. при 7 830 млн.лв. за 2016 г.

Относно отчитане на индикатор „Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за създаване на стопанства от млади фермери“ към дата на изготвяне на доклада не е предоставена изисканата информация от Министерство на земеделието, храните и горите, като индикаторът ще бъде отчетен на база данни от областните администрации в района. Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 25 броя, от които 2 на територията на Област Кюстендил и 23 на територията на Област Благоевград.

Относно отчитане на индикатор „Реализирани проекти по ПРСР за модернизиране и реструктуриране на земеделски стопанства“ към дата на изготвяне на доклада не е предоставена изисканата информация от Министерство на земеделието, храните и горите, като индикаторът ще бъде отчетен на база данни от областните

администрации в района. Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 14 броя, от които 2 на територията на Софийска област и 12 на територията на Област Благоевград.

Относно отчитане на индикатор „Реализирани проекти по ПРСР за създаване и подпомагане на микропредприятия“ към дата на изготвяне на доклада не е предоставена изисканата информация от Министерство на земеделието, храните и горите, като индикаторът ще бъде отчетен на база данни от областните администрации в района. Предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 3 броя, от които 1 на територията на Софийска област, 1 на територията на Област Благоевград и 1 на територията на Област Кюстендил.

Приоритет II. „Развитие на техническата инфраструктура“

Включените в приоритета мерки са насочени към рехабилитация и доизграждане на транспортната инфраструктура, инфраструктурата за водоснабдяване и канализация, за твърди битови отпадъци, развитие на информационната и комуникационна инфраструктура, както и на енергийна инфраструктура. Заложените в Регионалния план за развитие на Югозападен район специфични цели са:

- ❖ Подобряване на регионалната и местна транспортна инфраструктура.
- ❖ Подобряване на водоснабдителната и канализационната инфраструктура.
- ❖ Усъвършенстване на системата за управление на твърди битови отпадъци.
- ❖ Разширяване на газопреносната мрежа и ползването на възобновяеми източници на енергия.
- ❖ Развитие на информационно–комуникационните технологии за осигуряване на повсеместен достъп, високо качество и широко ползване.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 2 съгласно Регионалния план за развитие на Югозападен район са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас – км	n/a	80	160	Ежегодно	АПИ, НСИ
2	Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас - км	n/a	100	250	Ежегодно	Областни администрации
3	Население с подобрен транспортен достъп - %	n/a	15	35	Ежегодно	Областни администрации
4	Дял на домакинствата с широколентов достъп до Интернет - %	54 (2011 г.)	70	85	Ежегодно	НСИ
5	Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура – бр.	n/a	20	40	Ежегодно	Областни администрации
6	Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води - %	74 (2011 г.)	79	85	Ежегодно	НСИ
7	Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците – бр.	n/a	3	6	Ежегодно	Областни администрации

Относно индикатор „Дължина на новоизградени и/или реконструирани автомагистрала и пътища от I клас“ по данни на Националния статистически институт към 31.12.2017 г. общо пътищата на територията на Югозападен район са 3 391 км, от които 216 км – автомагистрала, 557 км – първокласни пътища, 623 км – второкласни пътища и 1 995 км – третокласни пътища и пътни връзки. За сравнение към 31.12.2016 г. общо пътищата на територията на Югозападен район са 3 422 км. Територията на Югозападен район не е равномерно обслужена от пътища с висок клас. През района преминават изцяло автомагистрала „Люлин“ и изградените участъци от автомагистрала „Струма“, части от автомагистралите „Хемус“ и „Тракия“, както и някои първокласни пътища. Най-добре обслужена от пътища от Републиканската пътна мрежа е Софийска област, като това се дължи основно на непосредствената близост до град София и развитието на инфраструктурата от и към столицата. Въпреки доброто покритие на територията на района с пътища проблем остава качеството на пътната настилка. Поради особеностите на административно-териториалното разделение на страната, територията на Област София (столица) не включва пътища, влизащи в обхвата на Републиканската пътна мрежа. Формално погледнато, всички магистрала в страната продължават до границата на самата област. Към месец април 2017 г. с финансиране от Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014–2020 г. в процес на изпълнение е проект за изграждане на АМ „Струма“ Лот 3 Благоевград – Сандански на територията на Област Благоевград. Лот 3 е с обща дължина 62 км.

Трасето е разделено на 3 подучастъка, като горепосоченият проект обхваща 2 от тях, съответно Лот 3.1. и Лот 3.3.:

✚ Лот 3.1, между Благоевград и Крупник, с дължина от 12,6 км – от км 359 до км 366 и от км 370 до км 376. Договорът за проектиране и строителство е сключен на 30.12.2015 г., като срокът за изпълнение е 3,5 години. Максималната договорна цена, предложена от избрания изпълнител, е в размер на 186 млн. лв.

✚ Тунел при с. Железница с дължина от 2 км и прилежащите пътни участъци и съоръжения (2,4 км).

✚ Лот 3.3, между Кресна и Сандански, с дължина от 23,6 км – от км 397 до км 420. Договорът за проектиране и строителство е сключен на 25.09.2015 г., като срокът за изпълнение е 3,5 години.

Последният подучастък от Лот 3 – Лот 3.2 между Крупник и Кресна е с приблизителна дължина 21 км и преминава основно през планински терен на територията на Кресненското дефиле, като отсечката не е част от горесцитирания проект.

По отношение на развитието на железопътната инфраструктурата в Югозападен район не се наблюдават съществени изменения. Районът е с най-голяма дължина на изградените ж.п. линии в страната, като по данни на Националния статистически институт към 31.12.2017 г. общата дължина на ж.п. линиите в района остава непроменена спрямо 2016 г. и е 864 км, от които 169 км са двойни, а 660 км са електрифицирани линии. На областно ниво в района най-голяма е дължината на ж.п. линиите в Софийска област 295 км, а най-малка в Област Перник 115 км. Територията на Югозападен район е неравномерно обслужена от железопътен транспорт, тъй като изградената жп мрежа е разположена предимно в северната половина и югозападната част.

Относно индикатор „Дължина на рехабилитирани/реконструирани пътища от II и III клас“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 72,93 км.

Относно индикатор „Население с подобрен транспортен достъп“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е, както следва – 40% в Област София /столица/; за Софийска област данните показват 30 % в Община Своге, 98% в Община Драгоман и 100% в Община Годеч; 10% в Област Перник; 58,06% в Област Благоевград; не е отчетен процент на индикатора в Област Кюстендил.

Относно индикатор „Дял на домакинствата с широколентов достъп до Интернет“ по данни на Националния статистически институт към 31.12.2017 г. относителният дял на домакинствата с широколентов достъп до интернет в Югозападен район е 70,1%, като се отчита увеличение от 5,6% в сравнение с 2016 г.

Относно индикатор „Реализирани проекти по ОПОС и ПРСР за изграждане и реконструкция на ВиК инфраструктура“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 4 броя, по един в областите София /столица/, Софийска, Перник и Кюстендил. Към месец април 2017 г. на територията на Югозападен район се изпълнява 1 инвестиционен проект по Оперативна програма „Околна среда“ 2014–2020 г. за изграждане и реконструкция на водопроводна и канализационна мрежа и изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води – „Втора фаза на проект „Рехабилитация на водоснабдителната и канализационната мрежа на гр. Банско с изграждане на ПСОВ“ с бенефициент община Банско на обща стойност 33,170 млн. лв. Проектът е продължение на изпълнената с финансиране по Оперативна програма „Околна среда“ 2007–2013 г. първа фаза. Изпълнението стартира през месец юли 2016 г. и следва да приключи до 2024 г. Цялостният проект включва няколко основни дейности, както следва: завършване на строително–монтажните работи по рехабилитация на водопроводната и канализационната мрежи в източната част на град Банско; завършване на строително–монтажните работи по изграждане/рехабилитация на ВиК мрежата в западната част на град Банско; завършване на строително–монтажните работи по изграждане на Пречиствателна станция за отпадъчни води в град Банско и външни връзки към нея; завършване на строително–монтажните работи по корекция на река Глазне за защита от заливане на ПСОВ Банско; изграждане на обслужващ път до ПСОВ включително мост на река Глазне.

Относно индикатор „Дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води“ данните от Националния статистически институт към 2016 г. показват, че отчетеният процент за Югозападен район е 77,2% или с 14,1% по–висок от средния за страната /63,1%/. На областно ниво най–висок е дялът на населението в Област София /столица/ от 96,2%, а най–нисък в Област Благоевград от 30,4%. За сравнение отчетеният процент на индикатор през 2015 г. е 77%, което показва увеличение дялът на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води.

Относно индикатор „Новоизградени регионални системи за управление на отпадъците“ предоставената информация от областните администрации показва, че

отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 7 броя. По Програмата за ТГС България – Македония за 2014 – 2020 г. към месец април 2017 г. на територията на района се изпълняват 5 проекта на обща стойност 530 060 евро с основна цел повишаване на обществената информираност за опазване на околната среда, природните ресурси и възобновяемите източници, подобряване управлението на отпадъците, прилагане на мерки и действия за намаляване на въглеродните емисии и насърчаване на енергийната ефективност.

Приоритет III. „Опазване и подобряване на състоянието на околната среда“

Включените в приоритета мерки са насочени към редуциране на замърсителите на въздуха, превенция на природни бедствия, рекултивация на нарушени територии, опазване на биоразнообразието и ценните ландшафти и по-добро управление на горите. Заложените в Регионалния план за развитие на Югозападен район специфични цели са:

- ❖ Редуциране на източниците на замърсяване на въздуха.
- ❖ Подобряване на управлението на риска от природни бедствия, възстановяване на нарушени терени и предпазване от ерозия.
- ❖ Опазване и поддържане на биоразнообразието на защитените територии-
- ❖ Устойчиво стопанисване на горите.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 3 съгласно Регионалния план за развитие на Югозападен район са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
2	Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища – бр.	1	2	4	Ежегодно	Областни администрации
3	Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура – бр.	n/a	7	15	Ежегодно	Областни администрации
4	Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието – бр.	n/a	7	15	Ежегодно	Областни администрации

Относно индикатор „Реализирани проекти за предотвратяване и превантивна защита от природни бедствия“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 10 броя, разпределени по области, както следва – 3 в Област София /столица/, 2 в Софийска област, 2 в Област Кюстендил и 3 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Изградени системи за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, пожари, свлачища“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 2 броя, отчетени в Област Благоевград и Софийска област.

Относно индикатор „Реализирани проекти по Програмата за развитие на селските райони за подпомагане състоянието на горите и горскостопанската инфраструктура“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 1 брой в Област Благоевград.

Относно индикатор „Реализирани проекти по ОПОС за опазване и възстановяване на биоразнообразието“ предоставената информация от областните администрации показва, че за 2017 г. в Югозападен район не са реализирани такива проекти.

Приоритет IV. „Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси и подобряване качествата на урбанизираната среда“

Приоритетът съдържа комплекс от действия, гарантиращи достъп на всички до качествена урбанизирана среда и социален сервиз, като включените мерки са насочени най-общо към подобряване на качеството на образованието и обучението, подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване, модернизация на институциите (в пазара на труда, социалното включване и здравеопазването) и повишаване на капацитета им, благоустрояване и обзавеждане на градска среда включително „достъпна среда“, внедряване на мерки за енергийна ефективност на жилищни и публични сгради, подобряване на спортна, културна, образователна, здравна и социална инфраструктура, интегриран градски транспорт, балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на селищните среди.

Заложените в Регионалния план за развитие на Югозападен район специфични цели са:

- ❖ Повишаване конкурентоспособността на човешките ресурси. До 2020 г. делът на висшистите в района да достигне 50% в групата 30–34 г., безработицата да се намали до 5%, заетостта да се увеличи до 80%, а делът на преждевременно напусналите училище да се редуцира до 3,5%.
- ❖ Интегрирано обновяване и развитие на градовете.
- ❖ Селските райони.
- ❖ Балансирано пространствено развитие.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 4 съгласно Регионалния план за развитие на Югозападен район са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Рехабилитирани образователни заведения – бр.	n/a	40	100	Ежегодно	Областни администрации
2	Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги	n/a	15	30	Ежегодно	Областни администрации
3	Реконструирани сгради и обекти на културата – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	Областни администрации
4	Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време – бр.	n/a	10	20	Ежегодно	Областни администрации
5	Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони – бр.	n/a	8	20	Ежегодно	Областни администрации
6	Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони - бр.	n/a	65	150	Ежегодно	Областни администрации
7	Реализирани проекти за развитие на градски транспорт – бр.	n/a	1	3	Ежегодно	Областни администрации
8	Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради – бр.	n/a	40	100	Ежегодно	Областни администрации

Относно индикатор „Рехабилитирани образователни заведения“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 121 броя, от които 52 в Област София

/столица/, 26 в Софийска област, 9 в Област Перник, 7 в Област Кюстендил и 27 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Рехабилитирани здравни заведения и заведения за социални услуги“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 25 броя, от които 1 в Област София /столица/, 11 в Софийска област, 6 в Област Перник, 1 в Област Кюстендил и 6 в Област Благоевград. По програмата за ТГС България–Сърбия 2014–2020 г. към месец април 2017 г. на територията на Югозападен район в процес на изпълнение е проект „Инвестиции в здравето и благоденствието на младите хора в трансграничния регион“ с общ бюджет 593 684 евро.

Относно индикатор „Реконструирани сгради и обекти на културата“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 18 броя, от които 1 в Област София /столица/, 2 в Софийска област, 9 в Област Перник, 1 в Област Кюстендил и 5 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Изградени и реконструирани обекти на инфраструктурата за професионален спорт и спорт в свободното време“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 73, от които 44 в Област София /столица/, 15 в Софийска област, 8 в Област Перник и 6 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Реализирани проекти за създаване/обновяване на зелени площи в градските райони“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 31, от които 12 в Софийска област, 10 в Област Перник, 4 в Област Кюстендил и 5 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Реализирани проекти за подобряване качеството на средата и живота в селските райони“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 74, от които 23 в Софийска област, 5 в Област Перник, 7 в Област Кюстендил и 39 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Реализирани проекти за развитие на градски транспорт“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 3, от които 2 в Област София /столица/ и 1 в Област Кюстендил.

Относно индикатор „Реализирани проекти за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и публични сгради“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 287, от които 7 в Област София /столица/, 37 в Софийска област, 36 в Област Перник, 85 в Област Кюстендил и 122 в Област Благоевград.

Изпълнението на мерките по приоритета допринася за осъществяване на социално включване и интеграция, подобряване на жизнения стандарт на хора в неравностойно и уязвимо положение и социално слаби, подобряване качеството на образованието и обучението, подобряване на здравното обслужване и общо подобряване на качеството на живот.

Приоритет V. „Укрепване на административния капацитет и развитие на сътрудничеството“

Приоритетът е насочен към подобряване на координацията и капацитета на администрациите, както и пространственото сближаване с европейските региони чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество. Заложени са мерки за подобряване на ефективността на институциите в регионалното развитие в три направления: подобряване на институционалната координация в стратегическото планиране на регионалното развитие; подобряване на административните услуги за регионално развитие; развитие на междуобщинските партньорства като ефективна форма за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти.

Заложените в Регионалния план за развитие на Югозападен район специфични цели са:

- ❖ Подобряване на координацията между администрациите в стратегическото планиране на регионалното развитие.
- ❖ Подобряване на административните услуги за регионално развитие.
- ❖ Развитие на междуобщинските партньорства и партньорства между публичния, частния и неправителствения сектор за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти.
- ❖ Териториално сближаване чрез трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество.

Основните индикатори, с които се отчита степента на изпълнение на специфичните цели по Приоритет 5 съгласно Регионалния план за развитие на Югозападен район са, както следва:

№	ИНДИКАТОРИ	Стойности			Периодичност на събиране на информацията	Източник
		Изходни	Междинни	Целеви		
1	Реализирани проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – бр.	n/a	800	2500	Ежегодно	Областни администрации ИСУН
2	Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество – бр.	n/a	60	150	Ежегодно	Областни администрации
3	Служителите, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие – бр.	73 (2010 г.)	83	95	Ежегодно	Областни администрации
4	Новосъздадени ПЧП – бр.	n/a	10	25	Ежегодно	Областни администрации
5	Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път – бр.	n/a	10	25	Ежегодно	Областни администрации

Съгласно справка в ИСУН 2020 към месец май 2018 г. общият брой на приключените проекти за периода 2014 г.–2017 г. по оперативните програми /програмен период 2014–2020/ на територията на Югозападен район е **210 броя на обща стойност 132 150 306,78** лв. За същия период общо за страната броят на приключените проекти е 815 на стойност 598 259 842,38 лв. Следователно над 25% от приключилите проекти по оперативните програми в национален мащаб за периода 2014 г. – 2017 г. са реализирани на територията на Югозападен район.

Таблица № 8. Приключени проекти по оперативните програми /програмен период 2014–2020/ на територията на Югозападен район за периода 2014 г.–2017 г. съгласно ИСУН 2020

Оперативна програма	Области									
	Благоевград		Кюстендил		Перник		Софийска		София (столица)	
	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.	Брой договори	стойност в лв.
ОПИК	6	5 147 234,12	7	11 019 495,54	6	8 475 660,51	11	18 795 397,59	57	59 729 094,59
ОПРР	2	612 792,93	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
ОПРЧР	24	7 030 834,56	10	3 933 503,12	8	2 860 596,05	11	4 277 649,51	50	9 633 402,84
ОПХ	5	191 005,98	3	66 036,85	1	57 348,47	7	121 477,12	1	198 777,00
ОБЩО:	37	12 981 867,60	20	15 019 035,51	15	11 393 605,03	29	23 194 524,22	108	69 561 274,43

Разпределението на данните по оперативни програми за периода 2014 г.–2017 г. на територията на Югозападен район е, както следва:

❖ Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014–2020:

Общ брой приключени проекти – **87 /745** на национално ниво/.

Обща стойност на приключените проекти – **103 166 882,4 лв.** /672 930 191,70 лв. на национално ниво/.

Само за 2017 г. общият брой на приключените проекти на територията на Югозападен район е **69** на стойност **85 026 481,11лв.**

❖ Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014–2020:

Общ брой приключени проекти – **2 /12** на национално ниво/.

Обща стойност на приключените проекти – **612 792,93 лв.** /1 296 964,65 лв. на национално ниво/.

Проектите са приключили през 2017 г.

❖ Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014–2020:

Общ брой приключени проекти – **103 /397** на национално ниво/.

Обща стойност на приключените проекти – **27 735 986,08 лв.** /181 964 899,62 лв. на национално ниво/.

Проектите са приключили през 2017 г.

❖ Оперативна програма „Храни“ 2014–2020:

Общ брой приключени проекти – **17 /100** на национално ниво/.

Обща стойност на приключените проекти – **634 645,42 лв.** /21 231 066,27лв. на национално ниво/.

За 2017 г. на територията на Югозападен район е приключил **1** проект на стойност **23 881,59лв**

Съгласно предоставена информация от областните администрации **значимите социално – икономически проекти на общинско ниво, които са приключили през 2017 г. и не са с източник на финансиране оперативните програми,** са както следва:

❖ На територията на Софийска област приключилите през 2017 г. проекти са на обща стойност 32 322 479,67 лв., разпределени, както следва:

✚ Проекти за подобряване на енергийната ефективност на многофамилни жилищни сгради – 19 проекта на обща стойност 18 541 679,26 лв., финансирани от националния бюджет и Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради. Постигнати са следните резултати – подобряване на енергийната

ефективност на жилищния фонд, обновяване на сградния фонд и повишаване качеството на живот.

✚ Проекти за подобряване на паркова и градска среда – 14 проекта на обща стойност 2 812 699,50 лв., финансирани със средства от общинските бюджети, както и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите. Постигнати са следните резултати – облагородени междублокови пространства, изграждане на детски площадки и игрища, създаване на зелени площи и зони за отдих.

✚ Проекти за подобряване на ВиК и улична мрежа – 12 проекта на обща стойност 9 763 318,44 лв., финансирани със средства от общинските бюджети, републиканския бюджет, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, както и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите. Постигнати са следните резултати – рехабилитация на канализационна мрежа, реконструкция на водопроводна мрежа, подобряване на пътна инфраструктура и тротоарна настилка.

✚ Подобряване на образователната инфраструктура – 6 проекта на обща стойност 1 004 457,90 лв., финансирани от общинските бюджети, програма „Красива България“, Национална програма за енергийна ефективност и възобновяеми източници, Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“. Постигнати са следните резултати – модернизиране и обзавеждане на материалната база, подобряване на образователната инфраструктура, подобряване на санитарно битовите условия в училищата и детските градини.

✚ Подобряване на социалната инфраструктура и качеството на социалните услуги – 4 проекта на обща стойност 200 324,57 лв., финансирани от общинските бюджети и Фонд „Социална закрила“.

❖ На територията на Област Перник приключилите през 2017 г. проекти са на обща стойност 1 615 299,50 лв., разпределени, както следва:

✚ Подобряване на паркова и градска среда – 6 проекта на обща стойност 1 325 977 лв., финансирани от общинските бюджети и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите. Постигнати са следните резултати – подобрена достъпна градска среда, изграждане на площадки и футболни игрища, изграждане на пешеходен подлез, изграждане на велоалея, осигурени условия за спорт, отдих и почивка.

✚ Подобряване на образователна среда – 4 проекта на обща стойност 19 635,50 лв., финансирани от общинските бюджети. Постигнати са по-добри условия за спорт, отдих и почивка.

✚ Подобряване на социалната инфраструктура – 3 проекта на обща стойност 269 687 лв., финансирани от общинските бюджети и Фонд „Социална закрила“.

❖ На територията на Област София /столица/ приключилите през 2017 г. проекти са на обща стойност 16 427 111,21 лв., разпределени, както следва:

✚ Подобряване културна инфраструктура – 5 проекта на обща стойност 4 488 129,21 лв., финансирани със средства от Програма „Културно наследство и съвременни изкуства“, Специализирания общински приватизационен фонд, както и Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите.

✚ Подобряване на образователна инфраструктура – 11 проекта на обща стойност 7 209 754 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд.

✚ Подобряване на паркова и градска среда – 5 проекта на обща стойност 671 500 лв., финансирани със средства от Специализирания общински приватизационен фонд.

✚ Превенция на риска от наводнения – 4 проекта на обща стойност 4 057 728 лв., финансирани със средства от общинския бюджет и Междуведомствена комисия за възстановяване и подпомагане към Министерски съвет.

❖ На територията на Област Благоевград приключилите през 2017 г. проекти са на обща стойност 11 092 111,53 лв., разпределени, както следва:

✚ Подобряване на социалната инфраструктура и качеството на социалните услуги – 4 проекта на обща стойност 569 104,06 лв., финансирани от общинските бюджети, Министерство на труда и социалната политика – Фонд „Социална закрила“, програма „Красива България“, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм.

✚ Подобряване на ВиК – 4 проекта на обща стойност 2 098 170,47 лв., финансирани със средства от републиканския бюджет.

✚ Подобряване на образователна инфраструктура – 3 проекта на обща стойност 524 837 лв., финансирани със средства от Целева субсидия за капиталови разходи, както и общинския бюджет.

✚ Подобряване на Енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради – 1 проекта на обща стойност 7 900 000 лв., финансиран от Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради. Постигнати са следните резултати – енергийна ефективност в 9 сгради /468/ апартамента.

❖ На територията на Област Кюстендил приключилите през 2017 г. проекти са на обща стойност 866 807,66 лв., разпределени, както следва:

✚ Подобряване на социалната инфраструктура и качеството на социалните услуги – 1 проект на обща стойност 28 873,20 лв., финансиран от Министерство на труда и социалната политика – Фонд „Социална закрила“.

✚ Подобряване на ВиК – 1 проект на обща стойност 638 388 лв., финансиран със средства от Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда към Министерство на околната среда и водите.

✚ Подобряване на образователна инфраструктура – 1 проект на обща стойност 199 546,46 лв., финансиран със средства от Национална програма „Оптимизация на училищната мрежа“. Постигнати са следните резултати – подобряване на материално-техническата база и намаляване разходите за консумативи и поддръжка на сградния фонд на училищата.

Относно индикатор „Реализирани проекти по програмите за трансгранично сътрудничество“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 8, от които 1 в Област София /столица/, 3 в Софийска област, 2 в Област Кюстендил и 2 в Област Благоевград. Към 01.04.2017 г. на територията на Югозападен район в процес на изпълнение са 44 проекта по Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014–2020 г. на обща стойност 7 553 110,21 евро, както следва:

✚ Област Благоевград – 28 проекта на територията на общините Благоевград, Гоце Делчев, Гърмен, Кресна, Сандански, Сатовча и Струмяни на обща стойност 4 911 607,99 евро.

✚ Област Кюстендил – 16 проекта на територията на общините Бобов дол, Кюстендил и Рила на обща стойност 2 641 502,22 евро.

Към 01.04.2017 г. на територията на Югозападен район в процес на изпълнение са 18 проекта по Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014–2020 г. на обща стойност 8 878 579,22 евро, както следва:

- ✚ Област Кюстендил – 1 проект на територията на община Дупница на стойност 591 871,03 евро.
- ✚ Област Перник – 4 проекта на територията на общините Перник и Земен на обща стойност 2 274 397,77 евро.
- ✚ Софийска област – 9 проекта на територията на общините Ботевград, Костенец, Костинброд, Пирдоп, Правец и Своге на обща стойност 3 684 481,38 евро.
- ✚ Област София (столица) – 4 проекта на територията на община Столична на обща стойност 2 327 829,04 евро.

Относно индикатор „Служителите, преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол и прилагане на интегрирани системи за развитие“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 316, от които 10 в Област София /столица/, 51 в Софийска област, 34 в Област Перник, 5 в Област Кюстендил и 216 в Област Благоевград. Институтът по публична администрация е водещия институт в страната за обучение на държавните служители, като ежегодно подготвя каталог за обучения в държавната администрация и създава възможност за професионално и кариерно развитие на държавните служители, съобразно потребностите им от обучение. Данните за наблюдавания индикатор показват, че през 2016 г. спрямо предходната 2015 г. се наблюдава нарастване на броя на служителите, преминали обучения.

Таблица № 9: Брой обучени експерти по тематични области

Район/област	Брой обучени експерти по тематични области											
	Общо		Управленски умения и управление на човешките ресурси		Бюджетен процес и финансово управление		Правна и институционална на рамка на ЕС; България в ЕС		Разработване и управление на проекти		Е-управление	
	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.	2015 г.	2016 г.
Общо за страната	224	314	64	106	81	112	9	7	54	68	16	21
Общо за ЮЗР	44	75	18	33	15	14	0	0	8	19	3	9
Област Благоевград	10	5	7	2	3	1	0	0	0	2	0	0
Област Кюстендил	2	6	0	3	2	1	0	0	0	0	0	2
Област Перник	17	24	10	11	3	7	0	0	3	6	1	0
Област Софийска	5	23	1	13	4	5	0	0	0	3		5
Област София (столица)	10	14	0	4	3	0	0	0	5	8	2	2

Източник: Институт по публична администрация

Относно индикатор „Новосъздадени ПЧП“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 5, от които 1 в Софийска област, 3 в Област Перник и 1 в Област Благоевград.

Относно индикатор „Реализирани проекти за осигуряване на административното обслужване на гражданите и бизнеса по електронен път“ предоставената информация от областните администрации показва, че отчетената стойност към 2017 г. на цитирания индикатор за Югозападен район е 6, от които 1 в Софийска област, 3 в Област Перник и 2 в Област Благоевград.

Постигнатият напредък по приоритета може да бъде оценен като добър, броят на обучените служители от общинските и областните администрации на територията на Югозападен район се увеличава, но все още капацитетът на местно ниво и професионалната компетентност имат нужда от повишаване. Изпълнението на мерките допринасят за подобряване на ефективността на институциите в регионалното развитие в три направления: подобряване на институционалната координация; подобряване на административните услуги за регионално развитие; развитие на междуобщинските партньорства като ефективна форма за регионално развитие и повишаване на капацитета за подготовка и управление на проекти

III. Действия, предприети от Регионалния съвет за развитие на Югозападен район, с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнение на Регионалния план за развитие.

Съгласно чл. 84 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие Регионалният съвет за развитие на Югозападния район е органа за наблюдение на Регионалния план за развитие на района. Съветът обсъжда и одобрява Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район, като от своя страна в доклада следва да се съдържа информация относно предприетите действия за осигуряване ефективност и ефикасност при изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район. Съгласно чл. 87, т. 3 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие тези действия обхващат – мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Регионалния план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на информация и публичност

на действията по изпълнение на Регионалния план за развитие; мерките за постигане на необходимото съответствие на Регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми; мерките за прилагане принципа на партньорство; резултатите от извършени тематични оценки или оценки за специфични случаи към края на съответната година.

Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

При изготвяне на Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район са използвани актуални официални статистически данни, предоставени от Националния статистически институт, данни от Евростат, ИСУН, като при отчитане на част от заложените индикатори бе използвана информация, предоставена от Изпълнителната агенция по околната среда и Агенцията за устойчиво енергийно развитие. Областните администрации предоставиха обобщена информация относно – проекти в процес на изпълнение през 2017 г. по общини в съответната област, които са значими на общинско ниво; актуални данни по индикатори за наблюдение на постигнатия напредък по изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район през 2017 г. Получената информация от цитираните източници е синтезирана, анализирана и подробно представена в настоящия доклад.

През 2017 г. са проведени 5 заседания на Регионалния съвет за развитие на Югозападен район, две от които съвместни с Регионалния координационен комитет. На проведените съвместни заседания е обсъден напредъка по изпълнението на Оперативните програми, Програмите за териториално сътрудничество и Програма за развитие на селските райони за периода 2014–2020 г., както и предстоящи за обявяване процедури до края на съответната календарна година. С оглед на това, че основните финансови инструменти за постигане целите и приоритетите на Регионалния план за развитие на Югозападен район са именно оперативните програми и програмите за териториално сътрудничество, периодичното подготвяне, представяне и обсъждане на информация относно хода на операциите, има важно значение за процеса на мониторинг на плана. Анализът на информацията в настоящия доклад дава възможност за преценка на тенденциите и посоката на развитие на района, както и за оценяване степента на изпълнение на заложените в Регионалния план стратегически цели и приоритети. Ефективната и ефикасна координация и взаимодействие с членовете на Регионалния координационен комитет са осъществявани през пълния отчетен период.

През 2017 г. настъпи структурна промяна в Министерство на регионалното развитие и благоустройството, в резултат на която функциите на секретариат на Регионалния съвет за развитие на Югозападен район се поеха от отдел „Югозападен район“ към Гладна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ в изпълнение на чл. 59 от Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие. Служители от отдел „Югозападен район“ участваха в две от проведените заседания през 2017 г. в изпълнение на горесцитираните си функции, а именно заседание на Регионалния съвет за развитие в периода 25–26.10.2017 г. и съвместно заседание с Регионалния координационен комитет в периода 05–06.12.2017 г.

Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Регионалния план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Определящо значение за обективния анализ на степента на изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район има наличието на достатъчно като периодичност и актуалност данни по системата от индикатори за наблюдение и оценка на документа. Актуалните данни дават възможност за проследяване на тенденциите в развитието на района и включените в състава му области, както и на тенденциите в преодоляването на междурегионалните и вътрешнорегионалните различия. В процеса на наблюдение на Регионалния план за развитие са установени проблеми, свързани основно с липсата или недостига на актуална статистическа информация на регионално и областно ниво за очертаване тенденциите в изменението на някои индикатори, които определят напредъка по изпълнение на приоритетите на плана:

- ❖ Липса на данни за част от наблюдаваните индикатори или наличие на информация единствено на национално ниво.
- ❖ Част от наблюдаваните индикатори не съвпадат по наименование или по мерна единица с индикаторите, наблюдавани от Националния статистически институт и/или от други официални източници на информация на централно, регионално и местно ниво.
- ❖ Наличните данни за част от индикаторите на регионално ниво не съвпадат като периодика с данните на областно ниво, което не позволява анализ на тенденциите във вътрешнорегионалните различия.

За преодоляване на констатираните проблеми в процеса на наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие е изисквана информация по индикатори

от Изпълнителната агенция по околната среда и Агенцията за устойчиво енергийно развитие. Областните администрации предоставиха обобщена информация относно – проекти в процес на изпълнение през 2017 г. по общини в съответната област, които са значими на общинско ниво, както и актуални данни по индикатори за наблюдение на постигнатия напредък по изпълнение на Регионалния план за развитие на Югозападен район през 2017 г. Следва да бъде взето под внимание, че част от общините са предоставили непълна информация по индикатори, което затруднява коректния анализ и включването на напълно представителна за региона информация.

Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на Регионалния план за развитие

Относно осигуряване на публичност и прозрачност на действията по изпълнение на Регионалния план за развитие, протоколите и презентационните материали от провежданите заседания на Регионалния съвет за развитие и Регионалния координационен комитет подлежат на публикуване на официалната страница на Министерство на регионалното развитие и благоустройството и се изпращат по електронната поща до всеки един всички членовете. На проведеното съвместно заседание на Регионалния съвет за развитие и Регионалния координационен комитет в периода 27–28.06.2017 г. е представен, обсъден и одобрен Годишния доклад за наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район за 2016 г.

Мерките за постигане на необходимото съответствие на Регионалния план за развитие със секторните политики, планове и програми

По време на проведените заседания през 2017 г. на Регионалния съвет за развитие на Югозападен район са детайлно дискутирани проблеми, разрешаването на които е с приоритетно значение с оглед балансираното и устойчиво развитие на Югозападен район. На проведеното през месец октомври 2017 г. заседание част от обсъжданите ключови въпроси са:

- ❖ Модела и механизмите за регионална сигурност в Република България в контекста на международните предизвикателства;
- ❖ Приоритетите на социалната политика на Република България – стратегия за развитие.

❖ Състояние на професионалното образование в Република България – приоритети, новости и мерки за удовлетворяване нуждите на пазара на труда.

❖ Представяне на междинната оценка на Регионалния план за развитие на Югозападен район за периода 2014 – 2020 г., както и очертани мерките за повишаване ефективността на планирането и партньорството между заинтересованите страни. С оглед на факта, че Регионалният план за развитие е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано регионално развитие на съответния район и се разработва в съответствие с Националната стратегия за регионално развитие, секторните приоритети и инвестиционните намерения на другите структуроопределящи политики за района и с перспективите за пространствено развитие на територията., наред с изготвената предварителна оценка Регионалните планове за развитие подлежат и на междинна оценка в съответствие с чл. 33 от Закона за регионалното развитие, като същата включва:

- ✦ оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- ✦ оценка на степента на постигане на съответните цели;
- ✦ оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- ✦ изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.

Целите на независимата и качествена междинна оценка са да даде насока и препоръки към изпълнението на Регионалният план за развитие на Югозападен район, да очертае мерки за постигане на по-висока ефективност при изпълнението на плана и да съдейства за засилване на партньорството между заинтересованите страни. В изпълнение на чл. 36, ал. 1 от Закона за регионалното развитие министърът на регионалното развитие и благоустройството възлага извършването на междинната оценка на Регионалните планове за развитие при условията и реда на Закона за обществените поръчки. Избраният изпълнител за извършване на качествена междинна оценка за изпълнението на всеки един от регионалните планове за развитие на районите от ниво 2 е „Агенция Стратегма“ ООД.

На проведеното през месец декември 2017 г. заседание част от обсъжданите ключови въпроси са:

❖ Същност и функции на ротационното председателство на Съвета на Европейския съюз. Представяне плана за подготовка на българското председателство, индикативна програма на предстоящите събития в периода януари – юни 2018 г., приоритетни направления и очаквани резултати, както и отговорности на областните управители във връзка с българското председателство.

❖ Анализ на промените и тенденциите на индикаторите, отчитащи прилагането на Конвенциите от Рио за периода 2012–2015 г. Системата от индикатори цели да послужи за мониторинг на съществуващите проблеми, свързани с прилагането на три конвенции на Организацията на обединените нации (ООН), известни още като Конвенциите от Рио, в съответствие с проведената през 1992 г. в Рио де Жанейро, Бразилия, конференция на ООН по въпросите на околната среда и развитието:

- ✦ Конвенция на ООН за биологичното разнообразие;
- ✦ Рамковата Конвенция на ООН по изменението на климата;
- ✦ Конвенция на ООН за борба с опустиняването.

Системата от индикатори, отчитащи прилагането на Конвенциите от Рио, е разработена в рамките на Проект „Конвенциите от Рио” и има за цел да оцени напредъка по интеграцията на глобалните екологични цели в процесите на стратегическо планиране на регионалното развитие и пространственото планиране в България. Проектът е финансиран от Глобалния екологичен фонд (ГЕФ) чрез Програмата за развитие на ООН (ПРООН). Министерство на регионалното развитие и благоустройството чрез Главна дирекция „Стратегическо планиране на регионалното развитие и административно-териториално устройство“ е Национален координатор и участник в проекта в периода 2006–2010 г. През 2009 г. в рамките на проекта „Конвенциите от Рио“ са разработени технически паспорти за съответните индикатори, които включват таблици с изчислени стойности на съответните показатели за различни териториални нива в Република България. През 2013 г. Министерство на регионалното развитие и благоустройството възложи разработването на анализ за актуализиране стойностите на индикаторите за напредъка по прилагането на Конвенциите от Рио. Акцентът при актуализирането на системата от индикатори и бъдещото им интегриране в стратегическите документи за регионално развитие следва да е поставен върху възможността за обезпечаване на регулярни и налични данни за наблюдението/изчисляването на индикаторите от национални или международни официални източници.

❖ Състояние и перспективи пред образованието в Република България. Възможности за повишаване на сътрудничеството между образователните институции, младежките организации и териториалните органи на изпълнителната власт. Подкрепа на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

Мерките за прилагане принципа на партньорство

С оглед важното значение на прилагането на принципа на партньорство за успешното реализиране на Регионалния план за развитие на Югозападен район на всеки отделен етап от наблюдение на плана се търси постигането на максимална прозрачност, организирането на дискусии, включването и ползването на експертния потенциал и вижданията на всички заинтересовани страни и взимане под внимание на техните предложения. През 2017 г. Регионалният съвет за развитие осигурява участието на всички свои членове, участници и партньори – представители на органите на централната и местната власт; представители на работодателски и синдикални организации; представители на неправителствени и граждански организации; представители на сдружения на общини и на университети. При обсъждане на част от цитираните теми на заседанията вземат участие физически лица и/или представители на юридически лица, на които е предоставена възможност да представят своето компетентно становище по разглежданата проблематика в областта на регионалното развитие.

IV. Заключение и предложения за подобряване резултати от наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020 г.).

Анализът на основните макроикономически показатели, както и отчетените резултати по приоритети на Регионалния план за развитие, свидетелстват за благоприятно икономическо развитие на Югозападен район, което се дължи основно на силната концентрация на финансови, материални и човешки ресурси особено на територията на столицата на Република България. Отчетено е нарастване на Брутния вътрешен продукт на района с 6% за 2016 г. спрямо 2015 г. Югозападен район продължава значително да надвишава приноса на всеки един от останалите райони в общия Брутния вътрешен продукт на страната, като през 2016 г. формира 47,92 % от Брутния вътрешен продукт на национално ниво. В обхвата на района най-голяма е стойността на Брутния вътрешен продукт при Област София /столица/, а най-ниски са показателите при области Кюстендил и Перник. Отчетено е нарастване и на Брутната добавена стойност за Югозападен район с 6,1% за 2016 г. спрямо 2015 г. Структурата на брутната добавена стойност в района се характеризира със силен превес на сектора на услугите и нисък дял на аграрния сектор. Съгласно актуалната статистическа

информация към 2016 г. преките чуждестранни инвестиции в нефинансови предприятия в Югозападен район са над 60,5% от тези на национално ниво, като се отчита ръст от 1,3% спрямо 2015 г. В рамките на района най-ниска е стойността на инвестициите в Област Кюстендил, а най-висока – в Област София /столица/. Задълбочаването на демографските проблеми и диспропорциите в териториалното разпределение на населението в района, характерно за последните няколко години, продължава и през 2017 г. Независимо от това показателите за социално и демографско развитие са значително по-благоприятни в сравнение с тези при останалите райони основно поради по-големите възможности за реализация в град София, което привлича голяма част от младото население от другите части на страната. Данните показват, че населението на Югозападен район към 31.12.2017 г. представлява 29,91% от населението на страната, но сравнителният анализ с 2016 г. докладва за намаляване на същото общо за района с около 7 000 души. Данните от Националния статистически институт към 31.12.2017 г. показват, че 63 % от населението на Югозападен район е концентрирано в Област София /столица/, като в сравнение с 2016 г. населението в тази област се увеличава с 1 792 души, но темпът на нарастване е по-малък в сравнение с предходния период. Статистическата информация показва, че естественият прираст за 2017 г. на Югозападен район следва общите за страната негативни тенденции и продължава да е отрицателен, но с най-ниска стойност в сравнение с останалите райони. Общо за района отрицателната стойност на естествения прираст се увеличава в сравнение с 2016 г., а с най-висок такъв продължават да бъдат областите Кюстендил и Перник. Актуалните статистически данни към 31.12.2017 г. показват, че заетите лица на територията на Югозападен район са 1 044,6 хил. при коефициент на заетост 57,5 %. Показателят продължава тенденцията на нарастване, характерна за последните 3 години, като в сравнение с 2016 г. /54,9%/ коефициентът се увеличава с 2,6 %. Коефициентът на заетост на населението на 15 и повече навършени години в Югозападен район надвишава отново средния за страната /51,9%/ с над 5 %. Статистическата информация показва, че за 2017 г. отново Югозападен район е с най-висок коефициент на заетост в сравнение с останалите райони на територията на Република България. Отчетената стойност за 2017 г. на коефициентът на безработица на населението на 15 и повече навършени години в Югозападен район е 3,3 % или с 2,9 % по-нисък от средния за страната. Тенденцията стойностите на показателя да намаляват се запазва, като в сравнение с 2016 г. /5,4%/ коефициентът намалява с 2,1%. Статистическата информация показва, че за 2017 г. отново Югозападен район е с най-нисък коефициент на безработица в сравнение с останалите райони на територията на

Република България. Системата от образователни институции в Югозападния район е най-добре развита спрямо останалите райони в страната с оглед националното значение и високата концентрация на учебни заведения в град София. Данните показват, че 54% от висшите училища в страната са концентрирани в Югозападния район в частност над 44% на територията на град София. Системата на здравеопазването на Югозападен район е по-добре развита в сравнение с останалите райони. Общият брой на лечебните заведения в Югозападен район за 2016 г. е 822 при 2 514 за страната или 32,7%. Осигуреността на населението в района с лекари се подобрява, а като цяло недостиг на здравни услуги и недостатъчно добра организация на медицинската помощ има в периферните и отдалечените населени места в района. Анализ на индикаторите по отделните приоритети при Регионалния план за развитие на Югозападен район също отчита поддържане на благоприятното и устойчиво развитие на района.

Основните предложения за подобряване резултати от наблюдение на изпълнението на Регионалния план за развитие на Югозападен район (2014–2020г.) са свързани с осигуряване на навременна, адекватна и точна информация за отчитане на системата от индикатори, като най-общо следва да бъдат систематизирани, както следва:

- ❖ Осигуряване на публичен достъп до данни за проекти, реализирани по Програмите за териториално сътрудничество и Програма за развитие на селските райони за периода 2014–2020 г.
- ❖ Своевременно предоставяне на информация от съответните институции, поддържащи актуална база данни за отчитане на плановете показатели.
- ❖ Предоставяне на пълна и унифицирана информация от общинските и областните администрации по индикатори за наблюдение с оглед осигуряване на съпоставимост на данните и възможност за тяхното обобщаване.
- ❖ Повишаване на междурегионалното сътрудничество с цел ефективен обмен на информация и добри практики при управление на регионалното развитие, сравнителен анализ на развитието на съответните териториални нива, обсъждане на общи проблеми и формулиране на общи предложения и становища, повишаване кръга на заинтересованите страни, инициране на интегрирани проекти с важно междурегионално значение.

„Югозападният район – национален еталон за балансирано развитие чрез интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“